รายการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้รับการขึ้นบัญชี
ได้แก่ “เครื่องจักสานไม้ไผ่” จำนวน ๕ ข้อมูล

สารบัญ

รายการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม “เครื่องจักสานไม้ไผ่”

หน้า

๑. สาระสำคัญของรายการได้แก่ความหมายประวัติความเป็นมา ขั้นตอนหรือคุณลักษณะที่โดดเด่นของรายการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ๑

๒. กิจกรรมส่งเสริมรักษาที่ได้ดำเนินการและสถานการณ์ปัจจุบันที่ดำรงอยู่จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ แห่งในระยะ ๓ ปีที่ผ่านมา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒
จังหวัดอ่างทอง ๕
จังหวัดอุดรธานี ๘
จังหวัดยโสธร ๑๐
จังหวัดมหาสารคาม ๒๐

ความเป็นมา

เครื่องจักสานไม้ไผ่เป็นหัตถกรรมเก่าแก่ของไทยที่ทำสืบต่อกันมานานหลายร้อยปี เครื่องจักสานไม้ไผในอดีตอาจมีรูปแบบและลวดลายที่ไม่ซับซ้อน เพราะวัตถุประสงค์สำคัญคือทำเพื่อใช้สอยจึงมีรูปแบบและลวดลายสอดคล้องกับการใช้สอย วัฒนธรรม และรสนิยมของกลุ่มชน

เอกลักษณ์ของเครื่องจักสานไม้ไผ่ของไทยประการหนึ่งคือการสร้างลวดลายที่หลากหลายตั้งแต่ลายขัดซึ่งเป็นลายพื้นฐานและพัฒนาให้มีความงามควบคู่ไปกับการใช้สอย เช่น ลายขัดโปร่งยอนดอก ลายขัดกันเป็นตาโปร่งๆ แล้วใช้ตอกเล็กๆ สอดเข้าไปทำาให้เกิดดอกเล็กๆในตาโปร่งนั้น ลายสองเวียน คลี่คลายเป็น ลายสองเวียน ลายสองยืน ลายข้างกระแต ลายดีหล่ม ลายดีกระจาย ลายสาม ลายขัดเช่นเดียวกับลายสองแต่เพิ่มตอกเป็นสามเส้น “ยกสามข่มสาม”จะได้ลายแนวทแยงสวยงามใช้สานเสื่อลำแพน ฝาเรือน หรือภาชนะขนาดใหญ่ ลายสามยกดอก ลายสองที่ใช้ดีเป็นแกน สร้างดอกลายสี่เหลี่ยมเรียงสลับกันไป เช่นเดียวกับลายสองยกดอก แต่เพิ่มตอกเป็นสามเส้น ลายชนิดนี้ใช้สานฝาเรือน พัด หมวก ก่องข้าว เป็นต้น ลายสามคลี่คลายเป็น ลายประสุ ลายดีหล่ม ลายดีตะแคง ลายดาวล้อมเดือน ลายยกดอก ลายตาหมากรุก ลายตะแกรง ลายเสื่อ

นอกจากลายสานที่แสดงให้เห็นภูมิปัญญาของช่างจักสานแล้ว งานจักสานบางชนิด ยังแสดงให้เห็นภูมิปัญญาในการสร้างรูปแบบและลวดลายให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมด้วย เช่น ก่องข้าว และกระติบข้าว ภาชนะสาหรับใส่ข้าวเหนียวนึ่ง ที่มีลักษณะพิเศษคือ การสานซ้อนกัน ๒ ชั้น ช่วยให้ไอร้อนจากข้าวเหนียวนึ่ง ระเหยออกไปอย่างช้าๆ ทำให้ข้าวเหนียวนึ่งร้อนและอยู่ได้นาน

ภูมิปัญญาสำคัญในการจักสานไม้ไผ่คือ สานเพื่อสนองความเชื่อของกลุ่มชน เช่น เฉลว (ภาคเหนือ-อีสาน เรียก ลายตาแหลว ภาคใต้ เรียก ลายตาหลิ่ว) ตอกไม้ไผ่พับขัดกันเป็นห้าหรือหกมุมคล้ายดาวห้าแฉกหรือหกแฉก ใช้ปักเป็นสัญลักษณ์ เช่น ปักเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของหรือบอกขายสิ่งนั้น หรือปกป้องกันสิ่งชั่วร้ายไม่ให้เข้ามาในบริเวณที่ปักเฉลวไว้ ปักไว้บนหม้อยา เพื่อป้องกันสิ่งชั่วร้ายไม่ให้มาทำให้ยาเสื่อม หรือใช้เฉลวปักไว้ตามที่ต่างๆ เพื่อป้องกันผีและสิ่งชั่วร้ายไม่ให้เข้ามาในบริเวณนั้น เช่นเดียวกับชาวบ้านในภาคเหนือมักทำเฉลวแขวนไว้เหนือประตูบ้าน หากมีการนำศพผ่านบ้านเรือนของตน เพราะเชื่อว่าเฉลวจะช่วยป้องกันผีไม่ให้เข้าไปในบ้านเรือนของตน

เครื่องจักสานไม้ไผ่ เป็นงานหัตถกรรมที่มีมูลค่าหรือราคาไม่สูง เพราะเป็นงานหัตถกรรมที่ทำจากวัตถุดิบที่หาได้ไม่ยาก ราคาไม่แพง และมีกรรมวิธีการผลิตพื้นๆ ที่สานด้วยมือเป็นหลัก ไม่มีขั้นตอนและกรรมวิธีที่ยุ่งยากซับซ้อนเหมือนงานหัตถกรรมประเภทอื่น แต่สิ่งเหล่านี้กลับทำให้งานจักสานเป็นงานหัตถกรรมที่มีคุณค่าทางจิตใจ เพราะที่สร้างขึ้นอย่างตรงไปตรงมา “จากสมองไปสู่มือ” ไม่ใช่งานที่ผลิตด้วยเครื่องจักเป็นจำนวนมาก งานจักสานสะท้อนให้เห็นความรู้สึกนึกคิด ความสามารถ และรสนิยมความงามของช่างอย่างซื่อตรงที่สุด ดังนั้น คุณค่าของเครื่องจักสานจึงไม่ได้อยู่ที่มูลค่าของวัตถุดิบ แต่มีคุณค่าทาง“ปัญญา”ของช่างที่สร้างเครื่องจักสานได้อย่างเหมาะสมกับการใช้สอยและวัฒนธรรมไทย

เครื่องจักสานไม้ไผ่ ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๔

: ข้อมูลจากหนังสือ งานช่างฝีมือดั้งเดิม มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. อำเภอบ้านแพรก ตำบลบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓ ที่สวนสาธารณะหนองอ้อ ตำบลสำพะเนียง อำเภอบ้านแพรก

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- กิจกรรม “วันปลูกไผ่บ้านแพรก” เพื่อส่งเสริมการปลูกไผ่ในพื้นที่ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตพัดสานบ้านแพรก โดยภายในงานมีกิจกรรมต่างๆ เช่น การสาธิตกระบวนการจักสาน การขยายพันธุ์ไผ่สีสุก การใช้เลเซอร์เพิ่มมูลค่าพัดสาน เป็นต้น

๒. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ณ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- กิจกรรมการสาธิตภูมิปัญญา การทำพัดสาน โดยนางระยอง แก้วสิทธิ์ ครูภูมิปัญญาพัดสาน/ครูศิลป์ของแผ่นดิน ปี ๒๕๕๗ ภายในงานยอยศยิ่งฟ้า อยุธยามรดกโลก พ.ศ. ๒๕๖๓

๓. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย ประจำปี ๒๕๖๔ (Cultural Product of Thailand : CPOT) ผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสาน

- พัดสานไม้ไผ่ มีราคาไม่มากนัก และเป็นสินค้าที่มีผู้ต้องการในวงแคบ ผู้ประกอบการจึงต้องการพัฒนาต่อยอดให้สินค้าพัดสานไม้ไผ่มีมูลค่าเพิ่ม และเป็นที่ต้องการของลูกค้าในวงที่กว้างขึ้น

- ปัจจุบันชาวชุมชนบ้านแพรกต้องหาซื้อไม้ไผ่สีสุกจากภายนอกชุมชนมาใช้ในการทำพัดสาน ทำให้มีต้นทุนในการผลิต

- ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ทำให้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการและชุมชนไม่สามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านงานแสดงสินค้าได้ ทำให้มีช่องทางการจำหน่ายน้อยลง

๔. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การสาธิตภูมิปัญญา การทำพัดสาน โดยนางระยอง แก้วสิทธิ์ ครูภูมิปัญญาพัดสาน/ครูศิลป์ของแผ่นดิน ปี ๒๕๕๗ ภายในงานยอยศยิ่งฟ้า อยุธยามรดกโลก พ.ศ. ๒๕๖๔

ผลกระทบที่ได้รับจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงปัจจุบัน

- พัดสานไม้ไผ่ มีราคาไม่มากนัก และเป็นสินค้าที่มีผู้ต้องการในวงแคบ ผู้ประกอบการจึงต้องการพัฒนาต่อยอดให้สินค้าพัดสานไม้ไผ่มีมูลค่าเพิ่ม และเป็นที่ต้องการของลูกค้าในวงที่กว้างขึ้น

- ปัจจุบันชาวชุมชนบ้านแพรกต้องหาซื้อไม้ไผ่สีสุกจากภายนอกชุมชนมาใช้ในการทำพัดสาน ทำให้มีต้นทุนในการผลิต

- ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ทำให้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการและชุมชนไม่สามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านงานแสดงสินค้าได้ ทำให้มีช่องทางการจำหน่ายน้อยลง

จังหวัดอ่างทอง

๑. กลุ่มอาชีพจักสานไม้ไผ่บางเจ้าฉ่า ๔๓ หมู่ ๘ ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ๑๔๑๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๔ ที่งานโอทอปมิดเยีย เมืองทองธานี

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การออกบู๊ทแสดงสินค้า

๒. กลุ่มสายชลจักสานไม้ไผ่บางเจ้าฉ่า ๕๕/๑ หมู่ ๘ ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ๑๔๑๒๐ จัดกิจกรรมที่ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ตำบลบางเจ้าฉ่า

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การสาธิตการจักสานไม้ไผ่

- การฝึกอบรมนักเรียน/นักศึกษา

๓. กลุ่มสานศิลป์บางเจ้าฉ่า ๗๗ หมู่ ๘ ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ๑๔๑๒๐
จัดกิจกรรมที่กลุ่มสานศิลป์บางเจ้าฉ่า

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การสาธิตการจักสานไม้ไผ่

- การฝึกอบรมนักเรียน/นักศึกษา

๔. กลุ่มโอทอปบ้านสามเรือน ๗๙ หมู่ ๗ ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ๑๔๑๒๐
จัดกิจกรรมที่กลุ่มโอทอปบ้านสามเรือน

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การสาธิตการจักสานไม้ไผ่

- การฝึกอบรมนักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจ

- การออกงาน

ผลกระทบที่ได้รับจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงปัจจุบัน

- สินค้าขายไม่ดีเนื่องจากสถานการณ์โควิดทำให้ไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านจักสานไม้ไผ่

- ช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ มีผลกระทบจากสถานการณ์ น้ำท่วมทำให้สมาชิกกลุ่มขาดรายได้

จังหวัดอุดรธานี

๑. กลุ่มจักสานชุมชนคุณธรรมบ้านดงยางน้อยโนนตาล อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี ระหว่างวันที่ ๑ ถึง ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ ลานวัฒนธรรม งานทุ่งศรีเมืองอุดรธานี ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การสาธิตการจักสานไม้ไผ่

- จำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานไม้ไผ่

๒. กลุ่มจักสานโคกสว่าง ชุมชนคุณธรรมบ้านหมากหญ้า ตำบลหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี เดือน กันยายน ๒๕๖๕ ณ ชุมชนคุณธรรมบ้านหมากหญ้า ตำบลหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- สำรวจข้อมูลผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทยที่มีความพร้อมและศักยภาพในการจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ

ผลกระทบที่ได้รับจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงปัจจุบัน

- สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้ไม่มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับเครื่องจักสานไม้ไผ่

จังหวัดยโสธร

๑. ชุมชนคุณธรรมวัดบูรพา บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๓ ณ โรงเรียนบ้านคำเม็ก หนองนางฟ้า ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- จัดแสดง สาธิต และจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ อาทิ มวยนึ่งข้าว ในกิจกรรมหน่วยแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทรา บรมราชชนนี (พอ.สว.) ร่วมกับ โครงการจังหวัดเคลื่อนที่ “เพิ่มรอยยิ้ม เติมความสุข ให้คนยโสธร”

๒. ชุมชนคุณธรรมวัดดอนกลอง บ้านดอนกลอง ตำบลหนองเรือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๒๘ กันยายน ถึง ๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ ณ หน้าที่ว่าการอำเภอเมืองยโสธร อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- จัดแสดง สาธิต และจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์ อาทิ กะติบข้าว มวยนึ่งข้าว ในงาน “สีสันวัฒนธรรม มหกรรมวิถีอีสาน สู่การท่องเที่ยวยโสธร” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๓. ชุมชนคุณธรรมวัดบูรพา บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ณ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาเกษตรกรจังหวัดยโสธร สำนักงานเกษตรกรจังหวัดยโสธรตำบลหนองคู อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- เข้าร่วมอบรมจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้สู่ smart group

๔. ชุมชนคุณธรรมวัดดอนกลอง บ้านดอนกลอง ตำบลหนองเรือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ บริเวณถนนคนเดินยโสธร ย่านเมืองเก่าบ้านสิงห์ท่า ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การจัดแสดง สาธิต และจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ อาทิ กะติบข้าว ในกิจกรรมตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม จังหวัดยโสธร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๕. ชุมชนคุณธรรมวัดบูรพา บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ โรงแรม เจ.พี.เอ็มเมอรัลด์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- จัดแสดง สาธิต และจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ อาทิ กะติบข้าว มวยนึ่งข้าว ในงานโครงการรวมพลังสตรีศรีโสธร เนื่องในวันสตรีสากล ประจำปี ๒๕๖๔

๖. ชุมชนคุณธรรมวัดดอนกลอง บ้านดอนกลอง ตำบลหนองเรือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔ ณ บริเวณถนนคนเดินยโสธร ย่านเมืองเก่าบ้านสิงห์ท่า ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การจัดแสดง สาธิต และจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ อาทิ กะติบข้าว ในกิจกรรม ตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม จังหวัดยโสธรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๗. ชุมชนคุณธรรมวัดบูรพา บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔ ณ บริเวณถนนคนเดินยโสธร ย่านเมืองเก่าบ้านสิงห์ท่า ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การจัดแสดงสาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ อาทิ มวยนึ่งข้าว กะติบข้าว ในกิจกรรมตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม จังหวัดยโสธร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๘. ชุมชนคุณธรรมวัดบูรพา บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ ณ บริเวณถนนคนเดินยโสธร ย่านเมืองเก่าบ้านสิงห์ท่า ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การจัดแสดงสาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ อาทิ มวยนึ่งข้าว ในกิจกรรม ตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม จังหวัดยโสธร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๙. ชุมชนคุณธรรมวัดบูรพา บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ณ โรงแรม เจ.พี.เอ็มเมอรัลด์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- ฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพ การถ่ายภาพสินค้า จากภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย CPOT จังหวัดยโสธร

๑๐. ชุมชนคุณธรรมวัดดอนกลอง บ้านดอนกลอง ตำบลหนองเรือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ณ โรงแรม เจ.พี.เอ็มเมอรัลด์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- ฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพ การถ่ายภาพสินค้า จากภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย CPOT จังหวัดยโสธร

๑๑. ชุมชนคุณธรรมวัดดอนกลอง บ้านดอนกลอง ตำบลหนองเรือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๒๔ - ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ บริเวณถนนคนเดินยโสธร ย่านเมืองเก่าบ้านสิงห์ท่า ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การจัดแสดงสาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ อาทิ กะติบข้าว ในกิจกรรม ตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม จังหวัดยโสธร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑๒. ชุมชนคุณธรรมวัดฟ้าห่วนใต้ บ้านฟ้าห่วน ตำบลฟ้าห่วน อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๕ ณ แหล่งเรียนรู้เครื่องจักสานคนลุ่มน้ำฟ้าห่วน ตำบลฟ้าห่วน อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- จัดกิจกรรมอบรมพัฒนาต่อยอด การทำเครื่องจักรสาน คนลุ่มน้ำฟ้าห่วน ณ แหล่งเรียนรู้เครื่องจักสาน คนลุ่มน้ำฟ้าห่วน โดยคณะอาจารย์จากวิทยาลัยชุมชนยโสธรร่วมกับกลุ่มจักสาน ร่วมกันสาธิตการทำอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องมือดักปลา จากเครื่องจักสานไม้ไผ่

๑๓. ชุมชนคุณธรรมวัดบูรพา บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๑๑ - ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ณ วัดศรีธรรมาราม (พระอารามหลวง) ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- จัดแสดงสาธิตและจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ อาทิ กะติบข้าว มวยนึ่งข้าว ในงานนมัสการหลวงพ่อพระสุก ประจำปี ๒๕๖๕

๑๔. ชุมชนคุณธรรมวัดดอนกลอง บ้านดอนกลอง ตำบลหนองเรือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร วันที่ ๑๑ - ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ณ วัดศรีธรรมาราม (พระอารามหลวง) ตำบลในเมือง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- จัดแสดงสาธิตและจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ อาทิ กะติบข้าว ในงานนมัสการหลวงพ่อพระสุก ประจำปี ๒๕๖๕

๑๕. ชุมชนคุณธรรมวัดโพธาราม บ้านห้องแซง ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ ณ บ้านห้องแซง ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวชุมชนยลวิถีวัฒนธรรมบ้านห้องแซง สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ,ชมการสาธิตมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมบ้านห้องแซง ,ชมโฮมสเตย์ตัวอย่าง, ชมการแสดงการฟ้อน การลำภูไท ของศิลปินพื้นบ้านชมวิถีผู้ไทบุญกุ้มข้าวใหญ่, การจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน อาทิ กะติบข้าว มวยนึ่งข้าว และผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม,แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรไร่นุจรินทร์, ชมศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมภูไทห้องแซง

๑๖. ชุมชนคุณธรรมบ้านฟ้าหยาด บ้านฟ้าหยาด หมู่ที่ ๔ ตำบลฟ้าหยาด อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร วันที่ ๒๓ - ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ ณ พระบรมธาตุนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- จัดแสดงสาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ในงานมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ วิถีถิ่น วิถีไทย “หุ่นกระติบ งึดอีหลี ยลวิถีของดีอีสาน” ประจำปี ๒๕๖๕

ผลกระทบที่ได้รับจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงปัจจุบัน

- เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (covid – ๑๙) ทำให้การจัดกิจกรรมต่างๆ ลดลงในหลายพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อรายได้ผู้ประกอบการ แต่ในปัจจุบันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (covid – ๑๙) คลี่คลายลงทำให้สามารถจัดแสดง สาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้ในหลายพื้นที่ ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีรายได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งเด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป ได้เรียนรู้และสืบทอดการทำผลิตภัณฑ์ให้คงอยู่สืบไป

จังหวัดมหาสารคาม

๑. ชุมชนคุณธรรมบ้านหัวขัว ตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ กิจกรรมถนนสายวัฒนธรรม บริเวณตลาดไนท์บาร์ซ่า ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- ออกบูทสาธิต จัดแสดงผลิตภัณฑ์กระติบข้าว เครื่องจักสาน พร้อมจำหน่าย

๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานหมวกก้านตาล หมู่ที่ ๑๕ ตำบลเสือโก้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม บริเวณที่ว่าการอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มกราคม ๒๕๖๔ ณ งานออนซอนกลองยาวของดีอำเภอวาปีปทุม

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- ออกบูทสาธิต จัดแสดงผลิตภัณฑ์หมวกก้านตาล พร้อมจำหน่าย

๓. หมู่บ้านจักสานไม้ไผ่บ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วันที่ ๑ กรกฎาคม – ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๔

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเรื่องการออกแบบแพ็ทเทิร์นผลิตภัณฑ์กระเป๋างานจักสานไม้ไผ่
- กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเรื่องการตัดเย็บกระเป๋าจากลายจักสานไม้ไผ่โดยใช้เครื่องมือจักรอุตสาหกรรมเย็บกระเป๋า
- กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี เรื่องการสานลวดลายด้วยวิธีขึ้นรูปและแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าและกระติบข้าว
- การอบรมการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์

๔. กลุ่มแม่บ้านบ้านหนองผือ สถานที่ติดต่อ ๕๖ บ้านหนองผือ หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองบัว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จัดกิจกรรมในงานบุญคูณลาน ของอำเภอทุกปี ประจำเดือน ธันวาคม ๒๕๖๕

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การแสดงและจำหน่ายสินค้า การสาธิตการทำกระติบข้าว ตะกร้าไม้ไผ่ หวดนึ่งข้าว ฝาบ้าน

๕. กลุ่มพ่อทาเค้าแคน สถานที่ติดต่อ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๕ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ จัดแสดงในงานจังหวัดเคลื่อนที่ โรงเรียนบ้านห้วยแคน

- สถานที่จัดกิจกรรมในพื้นที่ตำบลนาโพธิ์

- สถานที่จัดกิจกรรมในพื้นที่อำเภอกุดรัง

- สถานที่จัดกิจกรรมที่ส่วนราชการจังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะการจัดกิจกรรม การแสดง การสาธิต การฝึกอบรม การบันทึกองค์ความรู้

- การจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานไม้ไผ่

- การสาธิตการทำเครื่องจักสานไม้ไผ่

- จัดฝึกอบรมการทำเครื่องจักสานไม้ไผ่ให้กับนักเรียนตามที่สถานศึกษาติดต่อประสาน

ผลกระทบที่ได้รับจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงปัจจุบัน

- ได้รับผลกระทบช่วงน้ำท่วมเมื่อปี ๒๕๖๕ ต้นไผ่ที่ใช้เป็นวัสดุจักสานโค่นและตาย ทำให้ขาดแคลนต้องหาวัสดุจากพื้นที่อื่น

- คนในชุมชนยังไม่ให้ความสนใจในการสืบสานเท่าที่ควร

- ส่วนใหญ่จักสานไม้ไผ่เป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือและการฝึกฝน ผู้ทำส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ทำให้ไม่มีผู้สืบสาน

- จำนวนผู้เลี้ยงไหมลดลง ไม้ไผ่หายาก เนื่องจากสั่งจากภาคกลาง ภาคเหนือ และมีราคาแพง

- ได้รับผลกระทบ ต้นไผ่ที่ใช้เป็นวัสดุจักสานถูกตัดและตาย ทำให้ขาดแคลนต้องหาจากพื้นที่อื่น

- ส่วนใหญ่จักสานไม้ไผ่เป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือและการฝึกฝน

- ผู้ทำส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุขาดผู้สืบทอดขาดเครื่องมือรีดไม้ไผ่

- ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-๑๙)